In het onderwijs zou iedere student en medewerker een vipgast moeten zijn

Begin jaren negentig liep ik een zomer lang stage in het Hyde Park Hotel in Londen om als beginnend docent meer te leren over gastvrijheid. Op mijn eerste werkdag toonde de *housekeepingmanager* me de badkamer van een van de suites en vroeg wat me opviel. Ik moest even denken. Veel marmer en goudkleurige kranen?

Luciano Pavarotti

Hij weest op de wastafel. Deze was ruim bemeten met een enorme ronde uitsparing. Ik kon met mijn hele lijf in die uitsparing staan. 'Die hebben we speciaal laten maken voor Luciano Pavarotti die volgende week in Hyde Park optreedt', lachte de manager. 'Zo kan hij zijn tanden poetsen en zijn baard soigneren'.

Nu was Luciano Pavarotti naast zwaarlijvig een beroemde operazanger en hebben we het hier over commerciële gastvrijheid. Maar toch.

Ook in het onderwijs zou iedere student en medewerker een vipgast moeten zijn, voor wie je al het mogelijke doet om te zorgen dat die zich welkom en geaccepteerd voelt op de werk- of leerplek. Dat kan met fysieke aanpassingen zoals een rolstoelvriendelijk toilet of een stilteruimte voor een student die wil bidden. Maar ook met een flexibelere leerroute voor een jonge ouder of een aangepast tentamen voor een student met dyslexie.

Onderzoek

Uit onderzoek van het ECIO (de staat van inclusief onderwijs, 2024) blijkt dat voor 57 procent van alle studenten studeren extra uitdagend is. 38 procent heeft een functiebeperking. 14 procent heeft te maken met uitdagende privé-omstandigheden zoals ziekte of mantelzorger zijn.

Zo'n inclusieve onderwijsomgeving, want dat is het, is niet alleen moreel juist, maar ook broodnodig. Demografische krimp en tekorten op de arbeidsmarkt maken dat onderwijsinstellingen iedere jongere aan boord willen hebben en houden. Dat vraagt iets van het hele systeem. Stel een medestudent in een rolstoel naar het toilet moet tijdens een werkgroepbijeenkomst. Dat vereist een de aanwezigheid van een aangepast toilet in het gebouw, maar ook een begripvolle houding en geduld van de docent en de andere studenten.

Want naast aanpassingen in de fysieke en digitale leeromgeving, betekent een inclusieve onderwijscultuur vooral dat er expliciet respect, begrip en waardering getoond wordt voor diversiteit. In woord, beeld en gedrag. En dat er niet gediscrimineerd of buitengesloten wordt zodat iedereen in de onderwijsgemeenschap zich gehoord én gezien voelt.

Een inclusieve onderwijscultuur houdt in dat er expliciet respect, begrip en waardering getoond wordt voor diversiteit. FOTO GETTY IMAGES

Het betekent dat er ook aandacht is voor de docenten die zich wellicht onbekwaam voelen, bang zijn om fouten te maken en daardoor extra stress ervaren.

Want hoe begeleid je studenten met ADD of autisme optimaal? De kans dat deze studenten het lastig hebben in een groepsproject of op een stageplek is groter. Een student met autisme kan bijvoorbeeld op prikkels tegen sociale interacties. En een ADD'er heeft wellicht moeite om een afstudeerproject te structureren. Dat vraagt veel van een docent die alle studenten optimale aandacht wil geven.

Iedere opleiding heeft te maken met studenten of collega's die afwijken van de 'norm'. Vraag je daarom altijd af: Wie valt bij ons onderwijs binnen of buiten de boot? Voor wie is het meer of minder toegankelijk? Wie komen hier meer of minder tot hun recht? En vooral: wat kunnen we doen om ze binnenboord te houden?

VN-verdrag

Daarom is het een mooi signaal dat Saskia Brand-Gruwel, lid van het college van bestuur van Zuyd Hogeschool, deze week met een zeker pennenstreek het VN-verdrag voor Inclusiever onderwijs ondertekende. Daarmee spreekt zij uit dat Zuyd Hogeschool een onderwijsinstelling wil zijn waar elke student op voet van gelijkwaardigheid met andere studenten aan het onderwijs deelneemt. Waar iedereen bijdraagt aan het signaleren van knelpunten, maar ook aan het zoeken naar verbeteringen. Waar je niet vraagt 'wat is er mis met je?', maar 'wat heb je nodig?'

Ankie Hoefnagels is lector aan Zuyd Hogeschool

REAGEREN?
opinie@actiefburgerschap.nl